

ความฉลาดทางดิจิทัล

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient: DQ) หมายถึงความสามารถเชิงเทคนิค การรับรู้ และความสามารถในการควบคุมอารมณ์ขณะที่ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นบนโลกออนไลน์ ที่เมื่อหลอมรวมกับคุณค่าทางจริยธรรมที่มีในตัวตนแล้ว จะส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถรู้เท่าทัน รับมือกับความท้าทาย และดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกเหนือจากทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การแก้ปัญหาเมื่ออุปกรณ์ดิจิทัลไม่สามารถเปิดใช้งานได้ ความสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งและรับข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ความฉลาดทางดิจิทัลยังรวมถึงการรู้จักกำหนดเวลาการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลของตนเองให้เหมาะสม เพื่อไม่ให้กระทบต่อสุขภาพที่ดี การเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสารทางดิจิทัล หรือการจัดการกับภาวะทางอารมณ์เมื่อเผชิญการกลั่นแกล้งทางออนไลน์จากผู้ไม่ประสงค์ดีได้อย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของความฉลาดทางดิจิทัลซึ่งเราทุกคนจำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นเพื่อให้การใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

ความฉลาดทางดิจิทัลสำคัญอย่างไร

การวัดระดับ DQ เป็นตัวชี้วัดซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพิ่มเติมจากตัวชี้วัดระดับความสามารถของบุคคลในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว ได้แก่ ไอคิว (Intelligence Quotient: IQ) แสดงระดับความสามารถทางสติปัญญา และอีคิว (Emotional Quotient: EQ) แสดงระดับความสามารถทางอารมณ์

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีดิจิทัลเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการสื่อสารและการทำงานเฉพาะกลุ่ม แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทต่อการใช้ชีวิตประจำวันของทุกคน ในทุกด้านอยู่ตลอดเวลา DQ จึงมีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิต

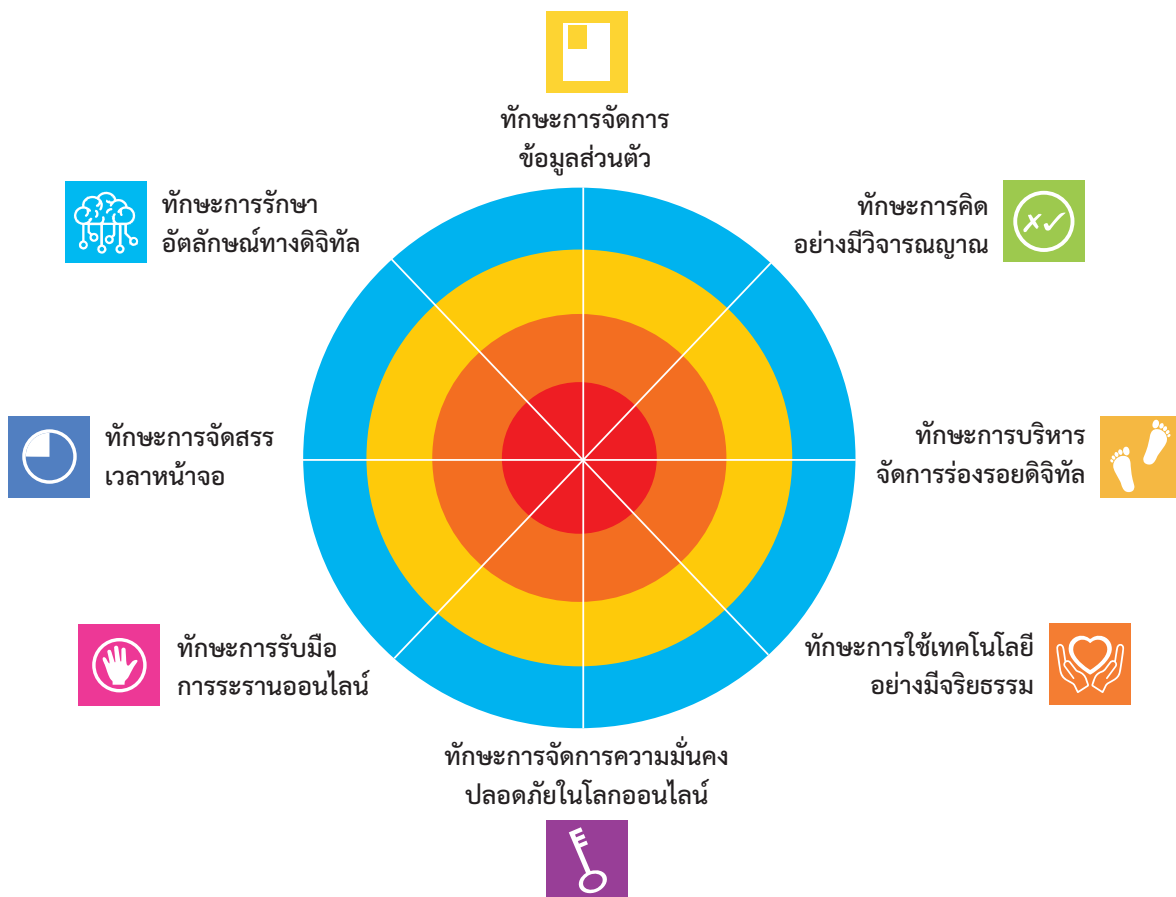
ความฉลาดทางดิจิทัลกระทบต่อสังคมโดยรวมอย่างไร

จากรายงานการศึกษาผลกระทบของความฉลาดทางดิจิทัลในเยาวชนอายุระหว่าง 8 ถึง 12 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2561 พบว่ามีเยาวชนจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งที่เคยประสบกับผลกระทบจากการเข้าถึงและใช้งานโลกออนไลน์ ตัวอย่างของผลกระทบเหล่านี้ เช่น การใช้งานอุปกรณ์ออนไลน์นานเกินไปจนถึงขั้นเสพติดอุปกรณ์ดิจิทัล การถูกระรานทางออนไลน์ หรือการถูกแอบอ้างเอาตัวตนหรือชื่อของตนเองไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหาย โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้เกิดความกังวลใจ และความกดดันทางอารมณ์และความคิด การศึกษายังแสดงให้เห็นว่าผลกระทบดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับเยาวชนในประเทศที่กำลังพัฒนามากกว่าเยาวชนในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในระยะยาวต่อไปได้

ระบบการศึกษาที่ผ่านมายังไม่มีระบบหรือมาตรฐานที่ดีในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล ทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง หรือเยาวชนที่มีความตระหนักในเรื่องนี้ไม่สามารถหาแหล่งข้อมูลและความช่วยเหลือได้โดยง่าย จำเป็นต้องชวนขยายด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่เหมาะสมและปลอดภัยในการปฏิบัติตนเมื่อต้องใช้ชีวิตอยู่บนโลกออนไลน์

หากมองผลกระทบต่องสังคมในภาพรวมแล้ว สิ่งที่เราเห็นได้ชัดจากผลการศึกษา คือ การใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยเยาวชนที่ยังไม่มีความพร้อมต่อชีวิตดิจิทัลนี้จะทำให้ข่าวปลอมที่ถูกเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นการลดหรือหลีกเลี่ยงผลกระทบเหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้รักษากฎหมาย สื่อมวลชนทุกแขนง รวมไปถึงหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการพัฒนาสังคม ความฉลาดทางดิจิทัลประกอบด้วยทักษะ 8 ด้าน ซึ่งเป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อในรูปแบบที่ปลอดภัย มีความรับผิดชอบและจริยธรรม ดังนี้

1. ทักษะการรักษาอัตลักษณ์ทางดิจิทัล (digital citizen identity)

โดยปกติแล้วบุคคลหนึ่งจะมีตัวตนที่ผู้อื่นรู้จักอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงอยู่แล้ว เช่น เราชื่ออะไร มีลักษณะนิสัย พฤติกรรมอย่างไร เพื่อนหรือคนรู้จักก็จะเข้าใจถึงสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างดี แต่เมื่อเริ่มใช้งานโลกดิจิทัลเพื่อการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นแพลตฟอร์มใด เราจะต้องมีการลงทะเบียนสร้างชื่อผู้ใช้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวตนเสมือนของเราขึ้นก่อนเสมอ จากนั้นเราจึงใช้ตัวตนเสมือนนี้ในการพูดคุย แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กับบุคคลอื่น

นี่คืออัตลักษณ์ทางดิจิทัลของเรานั่นเอง โดยผู้ที่เราติดต่อสื่อสารด้วยจะเพียงมองเห็นตัวตนเสมือนในโลกดิจิทัลของเราเท่านั้น เช่น เนื้อหา รูปภาพ คลิปวิดีโอ และสิ่งต่าง ๆ ที่เราโพสต์หรือแชร์ลงไปในโลกดิจิทัล

เราทุกคนควรตระหนักว่าตัวตนเสมือนในโลกดิจิทัลนั้น เป็นอีกตัวตนหนึ่งที่ไม่ใช่ตัวตนในโลกแห่งความเป็นจริง สิ่งสำคัญคือเราควรสร้างให้ตัวตนในโลกดิจิทัลนี้ มีความใกล้เคียงหรือเหมือนกับตัวตนในโลกจริงให้มากที่สุด เพื่อเป็นการสร้างให้เกิดบูรณาภาพ (integrity) ในตัวตนต่าง ๆ ของเรา อันจะเป็นการวางกรอบการกระทำในโลกออนไลน์ของตนเอง ทำให้ต้องใช้วิจารณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็นอย่างเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมใช้งาน และรับผิดชอบต่อการกระทำ ไม่กระทำความผิดกฎหมายและจริยธรรม เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การกลั่นแกล้ง หรือการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชังต่อผู้อื่น หรือการสร้างและส่งต่อข่าวปลอม

อัตลักษณ์ทางดิจิทัลยังมีขอบเขตที่กว้างกว่าอัตลักษณ์ในโลกจริง ทั้งนี้เนื่องจากโลกดิจิทัลทำงานอยู่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งครอบคลุมไปทั่วโลก ดังนั้นใครก็ตามที่เข้าถึงแพลตฟอร์มที่เราใช้งานอยู่ ก็จะสามารถเห็นหรือเข้าถึงเนื้อหาของเรา รวมถึงอัตลักษณ์หรือตัวตนของเราได้ด้วย ความเข้าใจประการนี้จะทำให้เราต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างความเชื่อในแต่ละสังคมหรือวัฒนธรรมด้วย

2. ทักษะการจัดการข้อมูลส่วนตัว (privacy management)

การจัดการข้อมูลส่วนตัว หมายถึง การที่เราสามารถใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลให้เกิดประโยชน์โดยไม่มีผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของตนเองและผู้อื่น เราต้องใช้วิจารณญาณในการรักษาความลับของข้อมูลตนเอง ในสื่อสังคมออนไลน์ ตัดสินใจได้ว่าข้อมูลใดสามารถเผยแพร่เป็นสาธารณะได้โดยไม่มีผลเสียต่อตนเอง ข้อมูลใดจำเป็นต้องเก็บเป็นความลับ ทั้งนี้เพื่อป้องกันผู้ไม่ประสงค์ดีนำข้อมูลส่วนตัวของเราไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย โดยต้องรู้จักใช้เครื่องมือเพื่อป้องกันข้อมูลส่วนตัวของตนเองได้เป็นอย่างดี เช่น ถ้ามีการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ หรืออุปกรณ์ดิจิทัลของคนอื่น จะต้องลบข้อมูลประวัติการสืบค้น ลบข้อมูลการทำธุรกรรมซื้อขายออนไลน์ และออกจากระบบบริการทั้งหมดหลังจากเสร็จสิ้นการทำงาน

นอกเหนือจากการปกป้องข้อมูลส่วนตัวของตนเองแล้ว การเคารพในข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่นก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขในโลกออนไลน์ ตัวอย่างเช่น เพื่อนเปิดอีเมลที่อ่านค้างไว้บนหน้าจอขณะลุกไปทำธุระ ถ้าเราเดินผ่านก็ไม่ควรอ่าน

3. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking)

การใช้งานหรือทำงานกับสื่อต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ จำเป็นต้องมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สามารถตัดสินใจได้ว่าข้อมูลหรือสื่อใดเป็นเรื่องจริงหรือเท็จ ควรเชื่อหรือทำตามหรือไม่ ใช้การคิดเชิงเหตุและผล วิเคราะห์ว่าข้อมูลใดมีประโยชน์ สามารถรู้เท่าทันสื่อ วิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้ เข้าใจรูปแบบการหลอกลวงต่าง ๆ ในสื่อดิจิทัล เช่น ข่าวปลอม เว็บไซต์ปลอม ภาพตัดต่อ ข้อมูลเท็จ สามารถแยกแยะและประเมินข้อมูลที่ค้นหามาได้ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด และไม่ส่งต่อหรือแชร์ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือไม่แน่ใจว่าเป็นจริง เพื่อไม่ก่อความตื่นตระหนกขึ้นในสังคมหรือสร้างความรำคาญให้ผู้อื่น

ทักษะในขั้นถัดมาคือการใช้ข้อมูลความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วนี้ นำมาต่อยอดเพื่อสังเคราะห์หรือสร้างเป็นเนื้อหาหรือสื่อของตนเองได้ โดยอาจต้องอาศัยพื้นฐานแนวคิดด้านวิทยาการคำนวณ การโปรแกรม หรือการออกแบบดิจิทัลต่าง ๆ นอกเหนือจากนี้ ในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเป็นการใช้ทฤษฎีทางสถิติและปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) หรือเพื่อสร้างโมเดลทางคณิตศาสตร์ของปัญหาที่สนใจ และใช้ในการเรียนรู้ของเครื่องจักร (machine learning) ได้ต่อไป

4. ทักษะการจัดการสรรเวลาหน้าจอ (screen time management)

เป็นที่ทราบกันดีว่าสุขภาพที่ดีจะสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสม่ำเสมอ ไม่นั่งนิ่งหรือไม่เคลื่อนไหวเป็นเวลานาน ผู้เริ่มใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลส่วนใหญ่จะไม่ได้ตระหนักถึงข้อเท็จจริงนี้ และมีการนั่งหรืออยู่นิ่ง ๆ ขณะใช้งานนานจนลืมที่จะเปลี่ยนอิริยาบถบ่อย ๆ บางคนถึงขั้นเสพติดการใช้งานอุปกรณ์เหล่านี้เพื่อเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ ทุกคนควรฝึกให้รู้จักควบคุมตนเอง สามารถจำกัดเวลาการใช้งานในแต่ละครั้ง รวมถึงใช้อุปกรณ์เหล่านี้เพื่อวัตถุประสงค์หลักที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ติดต่อกันเป็นเวลานานเกินไป ควรตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพและความสัมพันธ์กับผู้อื่นในโลกของความเป็นจริง

การเรียนรู้ถึงเครื่องมือหรือโปรแกรมที่สามารถตั้งเวลาเตือนเมื่อมีการใช้งานนานเกินระยะเวลาที่กำหนด จะช่วยให้สามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้น

5. ทักษะการรับมือการระรานออนไลน์ (cyberbullying management)

ผู้ที่ใช้งานโลกดิจิทัลมีเป็นจำนวนมาก อาจมีผู้ไม่ประสงค์ดีหรือเข้ามาใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อหลอกลวงหรือหาผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่น หรือในกลุ่มเพื่อน อาจมีการหยอกล้อกันรุนแรงถึงขั้นที่จัดเป็นการกลั่นแกล้งกัน เช่น การว่าร้าย ใส่ความ ชูทำร้ายหรือใช้ถ้อยคำเหยียดหยาม การคุกคามทางเพศผ่านสื่อออนไลน์ การแอบอ้างตัวตนของผู้อื่น การแบล็กเมล การหลอกลวง การสร้างกลุ่มในโซเชียลเพื่อโจมตีโดยเฉพาะ โดยผู้กลั่นแกล้งอาจจะเป็นเพื่อนร่วมชั้น คนรู้จักในสื่อสังคมออนไลน์ หรืออาจจะเป็นคนแปลกหน้าก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่กระทำจะรู้จักผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง ผู้ใช้งานโลกออนไลน์ต้องรับทราบถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากสื่อสังคมออนไลน์ ความผิดทางกฎหมาย รวมถึงผลกระทบทั้งทางสุขภาพและจิตใจ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับทั้งตัวผู้ก่อเหตุ ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ทุกคนควรได้รับคำแนะนำวิธีการรับมือกับเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยจากการใช้งานโลกดิจิทัลเหล่านี้ ทั้งวิธีการสังเกตว่าสถานการณ์ใดที่จะนำไปสู่ความไม่ปลอดภัย เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงได้ทันทั่วทั้ง การระมัดระวังไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ วิธีการแก้ไขสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยได้เกิดขึ้นกับตนเอง โดยความสามารถเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย

6. ทักษะการบริหารจัดการร่องรอยดิจิทัล (digital footprints)

ธรรมชาติของการใช้งานโลกดิจิทัลที่ทุกคนควรตระหนัก คือ ร่องรอยดิจิทัล (digital footprint) ซึ่งหมายถึงประวัติของการกระทำที่เกิดขึ้นจากข้อมูลของเรา อาจถูกบันทึกไว้ได้ทั้งหมดเปรียบเสมือนกับเป็นรอยเท้าเมื่อเราเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ส่งผลให้ขั้นตอนการกระทำบนโลกออนไลน์ของเราอาจถูกสืบค้นกลับคืนได้ ตัวอย่างของร่องรอยเหล่านี้ เช่น ประวัติการเข้าใช้งานระบบต่าง ๆ ข้อมูลหรือรูปภาพที่โพสต์ลงในสื่อสังคมออนไลน์ ประวัติการสั่งซื้อสินค้า เราจะต้องระลึกไว้เสมอว่าร่องรอยเหล่านี้มีโอกาที่จะถูกเก็บไว้อย่างถาวรในอินเทอร์เน็ต นั่นหมายความว่า แม้เราจะลบข้อมูล รูปภาพ หรือโพสต์ต้นฉบับออกไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังอาจจะมีการถูกทำสำเนาเก็บไว้ที่ใดที่หนึ่งด้วยบุคคลอื่นก็ได้ ถ้าหากเป็นโพสต์ที่มีผู้สนใจมาก ก็อาจจะถูกส่งต่อกันไปจนเป็นกระแส (viral) ได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับทั้งตัวเราเอง หรือแม้แต่องค์กรที่เราทำงานด้วย จากหลักความจริงของร่องรอยทางดิจิทัลนี้ส่งผลให้เราต้องระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ รวมถึงมีความยับยั้งชั่งใจก่อนที่จะโพสต์ หรือตอบโต้สิ่งใดผ่านโลกดิจิทัล นอกจากนี้ เยาวชนควรได้รับรู้ถึงวิธีการตอบสนองหากร่องรอยดิจิทัลของตนเองถูกนำไปใช้ในทางไม่ดี จนก่อให้เกิดผลกระทบขึ้นมา เพื่อลดแรงกดดันจากสังคมและความเครียดต่อตนเอง

นอกจากนี้การใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือของผู้อื่น รวมถึงการใช้งานไวไฟ (wi-fi) สาธารณะ หากละเลย ไม่ลบรหัสผ่าน หรือประวัติการใช้งาน จะทำให้ผู้อื่นสามารถสวมสิทธิ์ ขโมยตัวตนบนโลกออนไลน์ และเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของเราได้อย่างง่ายดาย

7. ทักษะการจัดการความมั่นคงปลอดภัยในโลกออนไลน์ (Cybersecurity Management)

การจัดการความมั่นคงปลอดภัยในโลกออนไลน์ หมายถึง การที่เราสามารถใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อประมวลผลข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ถึงแม้จะมีความพยายามในการคุกคามจากผู้ไม่ประสงค์ดี ก็จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทั้งระบบและข้อมูลส่วนตัวของเรา การคุกคามเหล่านี้ เช่น การลักลอบใช้บัญชี การดักฟัง การเปลี่ยนแปลงข้อมูลเนื้อหาที่มีการส่งผ่านระหว่างอุปกรณ์ การทำให้ระบบไม่สามารถให้บริการผู้ใช้ได้เว็บไซต์ปลอมเพื่อหลอกลวงข้อมูลส่วนตัวที่เป็นความลับโดยมิฉฉาชีพ

หลักการพื้นฐานที่ใช้ป้องกันการคุกคามต่อข้อมูลที่เป็นความลับเหล่านี้ มักจะเป็นการเข้ารหัสข้อมูล หรือการยืนยันตัวตนผู้ใช้ด้วยรหัสผ่าน เราควรตระหนักในความสำคัญของรหัสผ่านที่ดี และการกำหนดรหัสผ่านให้มีความแข็งแรง เช่น ไม่ใช้ชื่อหรือคำที่รู้จักกันดี ไม่ใช้ตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัว รหัสผ่านควรมีความยาวพอสมควรเพื่อป้องกันการคาดเดารหัสผ่านได้ง่าย ไม่ใช้รหัสผ่านเดียวกันสำหรับหลาย ๆ ระบบ การเก็บรหัสผ่านให้เป็นความลับก็เป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการรู้จักเลือกโปรแกรมหรือวิธีการที่ช่วยลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามอื่น ๆ เช่น โปรแกรมป้องกันไวรัส และการสำรองข้อมูลที่สำคัญไว้บนระบบคลาวด์

8. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (digital empathy)

การใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มีความหมายครอบคลุมหลายประเด็น ซึ่งรวมไปถึงการเอาใจใส่ต่อความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการสื่อสารกันในโลกออนไลน์ ทั้งนี้เนื่องจากการสื่อสารผ่านโลกดิจิทัลนั้นมีความแตกต่างจากการสื่อสารในโลกจริง ทั้งจากสภาพที่คู่สื่อสารไม่ได้เห็นหน้ากัน และยังอาจจะไม่ได้สื่อสารโต้ตอบกันแบบทันทีทันใด ต้องส่งข้อความไปรอไว้ก่อน จนกว่าผู้รับข้อความจะมีเวลาร่างมาอ่านและตอบข้อความได้ บางครั้งถ้อยคำที่โพสต์ก็ยิ่งอาจถูกตีความหมายได้หลายอย่างแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับอารมณ์และสภาพทางจิตใจของผู้รับสื่อ ในขณะที่ เราจึงควรระมัดระวังว่าข้อความที่เราโพสต์อาจไปกระทบกับความรู้สึกของผู้อื่นได้โดยที่เราไม่ได้ตั้งใจ จึงควรพิจารณาถึงปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ที่อาจส่งผลต่อความรู้สึกของผู้รับสื่อ ก่อนที่จะโพสต์สิ่งใดลงในโลกออนไลน์

นอกจากที่ผู้ใช้งานโลกออนไลน์ต้องมีความใส่ใจต่อความรู้สึกของคู่สื่อสารแล้ว ยังจะต้องมีความสามารถในการรับรู้และควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของตนเองได้อย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีในการตอบสนองต่อคู่สื่อสาร เช่น เมื่อได้รับข้อมูลบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้น ควรต้องรับรู้ได้ว่าเรามีอารมณ์ที่ไม่ปกติ ไม่เห็นด้วย หรือไม่พอใจกับข้อมูลดังกล่าว ควรตั้งสติ พิจารณามีทางเลือกใดบ้างที่จะสนองตอบต่อข้อมูลนั้น แล้วสามารถปรับให้เหมาะสมต่อการดำเนินการต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหรือการกระทบกระทั่ง หรือทำร้ายจิตใจระหว่างกัน สิ่งสำคัญที่สุด คือ ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างเดียวกันกับที่เราอยากได้รับการปฏิบัติแบบนั้นจากคนอื่นในการสื่อสารออนไลน์ เราจะต้องพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกหรือความต้องการที่ผู้อื่นสื่อสารออกมาให้ถูกต้องที่สุด รวมถึงสื่อสารด้วยเนื้อหาหรือข้อความที่มีความเมตตา อ่อนโยน เห็นอกเห็นใจเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ที่เลวร้ายให้ดีขึ้น อีกทั้งยังควรให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

จะเห็นว่าความฉลาดดิจิทัลเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับนักเรียน เยาวชน และบุคคลทั่วไปในการสื่อสารในโลกออนไลน์เป็นอย่างยิ่ง หากเยาวชนมีทักษะและความสามารถทั้ง 8 ประการ จะส่งผลให้เกิดความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการบริหารจัดการ ควบคุม กำกับตนเอง รู้ผิด รู้ถูก และรู้เท่าทัน เป็นบรรทัดฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม ขาดฉลาด และปลอดภัย